

درس‌نامه درختی + آزمون‌های محثی و جامع + پاسخ‌های تشریحی

موج آزمون اختصاصی انسانے

اقتصاد

ویراست دوم

امیر حسین صدیقین، احمد منصورى

انتگرالگو

پیشگفتار

به کلاس اقتصاد خوش آمدید!

گفتم کلاس، چون این کتاب ثمرهٔ سال‌ها تدریس در دبیرستان‌های مختلف است. کتاب موج آزمون اقتصاد شامل درس‌نامه، آزمون‌های مبحثی و جامع است و برای جمع‌بندی و مرور مطالب تعریف شده است. این کتاب با آزمون‌های مبحثی و جامع، فضای کنکور را برای شما شبیه‌سازی می‌کند.

ما در این کتاب سعی کردیم تمام سؤال‌هایی را که ممکن است در ذهن شما ایجاد شود پیش‌بینی کرده و در درس‌نامه‌ها و آزمون‌ها به آن بپردازیم.

لازم می‌دانیم از دوستان عزیزمان در واحد حروف‌چینی و ویراستاری، خانم‌ها فاضله محسنی، سارا درویش‌وند، سوده زارعی و آقایان مهدی مشایخی، محمدحسین متولی و مرتضی عزیزی تقدیر و تشکر نمایم.

و در آخر هیچ گنجی را بی‌رنج به کسی نمی‌دهند، پس نیروی جوانی خودتان را در مسیری که انتهایش روشنی و سعادت است خرج کنید و مراقب باشید این مسیر شما را از نتیجهٔ جذاب و ارزشمندی که انتظارتان را می‌کشد دور نکند.

امیرحسین صدیقین

احمد منصوری

فهرست

فصل اول: اصول انتخاب در کسب و کار

۲	درس اول، کسب و کار و کار آفرینی
۶	آزمون ۱
۱۰	درس دوم، انتخاب نوع کسب و کار
۱۶	آزمون ۲
۲۰	درس سوم، اصول انتخاب درست
۲۹	آزمون ۳
۳۴	درس چهارم، مرز امکانات تولید
۳۹	آزمون ۴
۴۴	آزمون ۵: جامع فصل اول

فصل دوم: بازیگران اصلی در میدان اقتصاد

۴۹	درس پنجم، بازار چیست و چگونه عمل می کند؟
۵۹	آزمون ۶
۶۵	درس ششم، نقش دولت در اقتصاد چیست؟
۷۵	آزمون ۷
۸۰	آزمون ۸
۸۵	درس هفتم، تجارت بین الملل
۹۲	آزمون ۹
۹۷	آزمون ۱۰: جامع فصل دوم

فهرست

فصل سوم: اقتصاد رشد و پیشرفت

- درس هشتم، رکود، بیکاری و فقر ۱۰۳
- آزمون ۱۱ ..... ۱۱۰
- درس نهم، تورم و کاهش قدرت خرید ۱۱۴
- آزمون ۱۲ ..... ۱۲۴
- آزمون ۱۳ ..... ۱۲۹
- درس دهم، مقاوم سازی اقتصاد ۱۳۴
- آزمون ۱۴ ..... ۱۴۰
- درس یازدهم، رشد و پیشرفت اقتصادی ۱۴۴
- آزمون ۱۵ ..... ۱۵۶
- آزمون ۱۶ ..... ۱۶۱
- آزمون ۱۷: جامع فصل سوم ۱۶۷

فصل چهارم: اقتصاد در خانواده

- درس نوازدهم، بودجه بندی ۱۷۲
- آزمون ۱۸ ..... ۱۷۵
- درس سیزدهم، تصمیم گیری در مخارج ۱۸۰
- آزمون ۱۹ ..... ۱۸۳
- درس چهاردهم، پس انداز و سرمایه گذاری ۱۸۸
- آزمون ۲۰ ..... ۱۹۳
- آزمون ۲۱: جامع فصل چهارم ۱۹۸

فهرست

آزمون‌های جامع

۲۰۲	.....	آزمون ۲۲: جامع ۱
۲۰۸	.....	آزمون ۲۳: جامع ۲
۲۱۴	.....	آزمون ۲۴: جامع ۳
۲۲۲	.....	آزمون ۲۵: جامع ۴
۲۲۸	.....	آزمون ۲۶: جامع ۵
۲۳۴	.....	آزمون ۲۷: جامع ۶
۲۴۲	.....	آزمون ۲۸: کنکور سراسری ۱۴۰۲ (نوبت اول)

پاسخ‌نامه

۲۴۸	.....	پاسخ‌های تشریحی
۳۰۸	.....	پاسخ‌نامه کلیدی

درس ۹. تورم و کاهش قدرت خرید

فصل ۳. اقتصاد رشد و پیشرفت

پول چیست؟

در یک تعریف ابتدایی پول آن وسیله، شیء یا چیزی است که انسان‌ها برای تسهیل در دادوستد خدمات و کالاها در رستای رفع نیازها و خواسته‌های خود از آن استفاده می‌کنند.

مراحل پیدایش پول را به صورت زیر می‌توان بیان کرد:

مرحله اول مبادلات پاهایی (کالا با کالا یا تهارتی)	مرحله دوم پول کالا (گزنش کالایی خاص به عنوان پول)	مرحله سوم پیدایش پول فلزی	مرحله چهارم پول کاغذی	مرحله پنجم پول ثبتی یا تحریری	مرحله ششم پول الکترونیکی یا دیجیتال
---	---	---------------------------------	--------------------------	-------------------------------------	---

مرحله اول

تعریف ← افراد کالاهای مازاد خود را با دیگران مبادله می‌کردند تا نیازشان برطرف شود.

مثال ← کشاورزی که تولیدکننده برنج بود و گندم لازم داشت باید برنج خود را به کسی می‌داد که گندم داشت و آن را از او دریافت می‌کرد.

۱ پیدایند کردن شخصی که همزمان کالای ما را داشته باشد و بخواهد معامله کند دشوار بود.

۲ افزایش هزینه مبادلات و به صرفه نبودن

۳ وسیله سنجش ارزش، محاسبه قیمت و ... دشوار بود.

۴ گلهی باید به دهها نفر مراجعه می‌کردیم که کالا را می‌یافتیم.

مبادله پایایی = کالا به کالا = تهارتی

مرحله دوم

تعریف ← مردم به تدریج برای رهایی از مبادلات تهارتی، کالای خاصی را انتخاب کردند و با آن به مبادله می‌پرداختند.

بادوام و فاسدشدنی بودند.

ویژگی‌ها

- قابل تقسیم به تکه‌های کوچک بودند.
- برطرفدار بودند.

معایب

- در صورت بلااستفاده ماندن در مدت زیادی، فاسد می‌شدند.
- فضای زیادی را اشغال می‌کردند که هزینه نگهداری را بالا می‌برد.
- تأمین فضای مورد نیاز موجب ضرر تولیدکنندگان می‌شد.

مزایا ← افزایش سرعت و سهولت در مبادلات

پول کالا = گزنش کالای خاص برای مبادله

نکته

- انواع کالا‌های پرطرفدار در
- ایران ← غلات
  - هندوستان ← صدف
  - تبت ← چای
  - روسیه ← پوست سمور
- این کالا‌های پرطرفدار اولین پول‌های مورد استفاده بودند.

مرحله سوم

- تعریف ← بشر دریافت که کالا‌های مرحله دوم، وسیله مناسبی برای معامله نیستند و به جای آن از برخی فلزات استفاده کرد.
- پول فلزی
- مزایا
    - تجارت در داخل کشورها و بین‌ملتها را گسترش داد.
    - فعالیت‌هایی از قبیل دریانوردی و حمل‌ونقل را گسترش داد.
  - معایب
    - میزان طلا و نقره در دست بشر محدود بود.
    - با افزایش تجارت و مبادله به پول بیشتری نیاز شد.

مرحله چهارم

- پول کاغذی
- تعریف
    - ۱) عده‌ای از بازرگانان به جای پرداخت سکه، کاغذی صادر می‌کردند که بیانگر بدهی آنان بود.
    - ۲) بازرگانانی که به هم اعتماد داشتند این رسیدها را قبول می‌کردند.
    - ۳) مردم نیز برای مصون ماندن از خطرات احتمالی و رهایی از حمل مسکوکات، پول خود را به تجار یا صرافان می‌سپردند.
  - نتیجه: از این رسیدها در معاملات و به جای پول فلزی استفاده می‌شد.
  - معایب
    - اعتبارسنجی آن‌ها به سبب بی‌مبالاتی یا سوءاستفاده برخی صرافان عوامی سخت شد از جمله تعداد زیاد انواع رسیدها و صرافی‌ها
    - نکته: این عیوب یک حسن داشت و آن هم برعهده گرفتن چاپ و نشر پول توسط دولت بود. فکر سپردن نشر پول به یک بانک تجاری از اینجا شکل گرفت.

نکته

- این رسیدها در واقع نخستین اسکناس‌ها بودند و پشتوانه آن‌ها، طلا و نقره‌ای بود که نزد صرافان و بازرگانان نگهداری می‌شد.
- رونق روزافزون کل صرافی‌ها، آن‌ها را به نهادی مهم در اقتصاد مردم تبدیل کرد؛ نام این نهاد در اقتصاد، بانک شد.

مرحله پنجم

تعریف ← در معاملاتی که با چک انجام می‌شود، در واقع پول نقد بین افراد رد و بدل نمی‌شود و بانک موجودی حسابی را کلهش و موجودی حسابی دیگر را افزایش می‌دهد.

چک = پول ثبتی = تحریری

علت نام‌گذاری ← چون افراد خودشان مبلغ چک را روی آن می‌نویسند به آن پول تحریری یا ثبتی می‌گویند.

مرحله ششم

تعریف ← انتقال پول از طریق شبکه‌های ارتباطی و بدون قابلیت مشاهده است که یکی از انواع آن بیت کوین است.

عوامل ایجادکننده

- ۱) افزایش حجم مبادلات
- ۲) افزایش سرعت مبادلات
- ۳) همراهی دو مورد بالا با انقلاب دیجیتال

ویژگی‌ها

- قابل ثبت و ضبط در کارت‌های بانکی
- قابل انتقال در شبکه‌های ارتباطی

پول الکترونیکی = دیجیتال

پشتوانه پول

پشتوانه پول ← اطمینانی که مردم به ارزش پول در مبادلات دارند (دلیل اینکه چرا مردم آن پول را در مبادلات می‌پذیرند).

جدول زیر، پشتوانه هر نوع پول را در مرحله مربوطه بررسی می‌کند:

نوع پول	پشتوانه
پول فلزی (طلا و نقره)	طلا و نقره موجود در خود پول
پول کاغذی	پول فلزی و شمش‌های طلا و جواهرات نزد صراف یا بانک
پول‌های امروزی	قدرت اقتصادی کشور

تعریف پشتوانه قدرت اقتصادی کشور: منظور از پشتوانه قدرت اقتصادی کشور این است که اگر کشوری اقتصاد ضعیف و رو به نابودی داشته باشد، حتی اگر مقدار زیادی اسکناس چاپ کند، چون همه می‌دانند این اسکناس‌ها در مقابل دارایی که پشتوانه آن باشد چاپ نشده، هیچ ارزشی ندارند و به آن اسکناس‌ها یا سایر پول‌ها در معاملات خود اعتماد نمی‌کنند.

ویژگی‌ها	وظایف پول
<p>۱) مادر مبادلاتی که داریم، پول پرداخت می‌کنیم. به‌طور مثال برای خرید یک جفت گهش پول پرداخت می‌کنیم.</p> <p>۲) علت این کلر آن است که اطمینان داریم و می‌دانیم که دیگران نیز هنگام فروش کالاها یا خدمات خود، آن را خواهند پذیرفت.</p> <p>۳) نقش اصلی پول در مبادلات، آسان‌سازی مبادله است.</p>	<p>وسیله پرداخت در مبادلات</p>
<p>با پول می‌توان (۱) ارزش کالاها را مشخص کرد و سپس (۲) ارزش نسبی آن‌ها را با هم سنجید. (۳) پول، کلر خرید و فروش کالاهای مختلف و تبدیل قیمت‌ها را به یکدیگر آسان می‌کند.</p> <p>نکته: هر یک از کشورها دارای واحد ارزش خاص خود هستند؛ مثلاً واحد ارزش در اتحادیه اروپا یورو، در آمریکا دلار و در ایران ریال (تومان) است.</p>	<p>وسیله سنجش ارزش</p>
<p>ما همواره نیازهای گوناگونی داریم که حادث می‌شوند و نگران برطرف شدن آن‌ها هستیم و همچنین در زمان بیماری باید خود را درمان کنیم، بر این مبنای همیشه مقداری پول نزد خود نگهداری می‌کنیم. پس یکی از کارکردهای پول وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش است.</p>	<p>وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش</p>
<p>پول در صورتی می‌تواند وسیله مناسبی برای پرداخت آینده باشد که ارزش خود را حفظ کند. امروزه بیشتر معاملات تجاری در مقابل پرداخت‌های آینده صورت می‌گیرد که خرید اقساطی و ردوبدل کردن حواله‌های بانکی نیز از همین نوع است. نکته: این وظیفه در روزگار ما کاملاً محسوس است.</p>	<p>وسیله پرداخت‌های آینده</p>

نقدینگی

نقدینگی ← عبارت است از کل حجم پول موجود در کشور.

اسکناس و مسکوکات در دست مردم

حجم کل پول موجود در کشور به ۳ شکل است

سپرده‌های دیداری
چک پول

حجم کل پول را می‌توان به حجم آب یک استخر تشبیه کرد؛ همان‌طور که آب استخر قابل کم یا زیاد شدن است، حجم نقدینگی نیز کم و زیاد می‌شود.

فرمول‌های مهم این بخش

چک پول + سپرده‌های دیداری + اسکناس و مسکوکات = حجم پول

حساب‌های پس‌انداز بلندمدت + حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت = شبه‌پول

شبه‌پول + حجم پول = نقدینگی

نکته

در بیشتر موارد حجم نقدینگی در کشورها با افزایش روبه‌روست. سازوکار ایجاد نقدینگی یا در واقع چگونگی افزایش نقدینگی در کشور، سازوکار نسبتاً پیچیده‌ای است. افزایش نقدینگی معمولاً ناشی از عملکرد بانک‌هاست. میزان نقدینگی ثابت نیست و کم یا زیاد می‌شود.

مثال

با توجه به اطلاعات جدول زیر که مربوط به یک جامعه است.

(الف) میزان حجم شبه پول این جامعه چقدر است؟

(ب) ارزش پولی سپرده‌های غیردیداری کدام است؟

(ج) حجم کل نقدینگی این جامعه کدام است؟

۴۹۰ واحد پولی	ارزش پولی سپرده‌های دیداری مردم
۲۵۰۰ واحد پولی	ارزش پولی اسکناس‌ها
۱۵۱۰ واحد پولی	ارزش پولی حساب‌های قرض‌الحسنه
$\frac{۲}{۵}$ موجودی اسکناس‌ها	ارزش پولی مسکوکات در دست مردم
۵۸۰ واحد پولی	مجموع سپرده‌های مدت‌دار مردم
۲۲۰۰ واحد پولی	مجموع سپرده‌های دیداری و غیردیداری مردم

مورد (الف): ابتدا ارزش پول مسکوکات را که مجهول است به دست می‌آوریم:

$$\text{واحد پولی} = \frac{۲}{۵} \times ۲۵۰۰ = ۱۰۰۰$$

حال به سراغ محاسبه سپرده‌های غیردیداری می‌رویم که مورد (ب) است: مورد (ب):

$$۲۲۰۰ = \text{سپرده‌های غیردیداری} + \text{سپرده‌های دیداری}$$

$$\Rightarrow \text{واحد پولی} = ۱۷۱۰ = ۲۲۰۰ - ۴۹۰ = \text{سپرده‌های غیردیداری}$$

حال به سراغ مورد (ج) و مقدار نقدینگی می‌رویم: مورد (ج):

مجموع سپرده‌های دیداری و غیردیداری + اسکناس + مسکوکات + قرض‌الحسنه = نقدینگی

$$\Rightarrow \text{واحد پولی} = ۷۲۱۰ = ۱۵۱۰ + ۱۰۰۰ + ۲۵۰۰ + ۲۲۰۰ = \text{نقدینگی}$$

در نهایت به سراغ قسمت (الف) رفته و آن را از طریق زیر به دست می‌آوریم:

حساب‌های قرض‌الحسنه (کوتاه مدت) + سپرده غیردیداری (بلند مدت) = شبه پول

$$\Rightarrow \text{واحد پولی} = ۳۲۲۰ = ۱۷۱۰ + ۱۵۱۰ = \text{شبه پول}$$

بانک‌ها و افزایش نقدینگی

۳ بارونق گرفتن تجارت در جوامع بشری به ویژه ابتدا در تمدن اسلامی در قرن‌های سوم تا هشتم هجری و سپس در اروپا در قرون شانزدهم و هفدهم میلادی، نیاز به پول و خدمات آن بیشتر شد. ۴ با جریان یافتن پول‌های کاغذی و اعتماد به آن‌ها، کم‌کم مؤسسات مالی روی کار آمدند که کار اصلی آن‌ها حفظ و تأمین امنیت پول و آسان‌سازی نقل و انتقال آن از شهری به شهر دیگر بود. این مؤسسات که ابتدا «صرافی» و سپس «بانک» نامیده می‌شد، با آسان کردن فعالیت‌های تجاری به افزایش مبادلات و در نتیجه تولید بیشتر کمک کردند.

۵ اعتبار این مؤسسات به این دلیل بود که مؤسسان آن‌ها بزرگانان معروف، ثروتمند و مورد اعتماد مردم بودند و در برابر خدماتی که ارائه می‌کردند، کارمزد دریافت می‌کردند.

۶ مدیران این مؤسسات با گذشت زمان متوجه دو نکته مهم شدند:

- ۱ اینکه در اغلب موارد صاحبان پول‌های فلزی (که پول‌های خود را به امانت نزد آن‌ها گذاشته و رسیده گرفته‌اند)، تمامی پول خود را از صندوق مؤسسه خارج نمی‌کنند و به همین سبب، بخشی از کل موجودی برای پاسخگویی به مراجعان کافی است.
- ۲ همزمان با مراجعه تعدادی از افراد به مؤسسه برای دریافت پول خود، عده‌ای نیز برای واریز کردن پول به حسابشان مراجعه می‌کنند. در نتیجه هیچ‌گاه موجودی صندوق به صفر نمی‌رسد. این دو مسئله برخی را به این فکر واداشت که پول‌های راگد در صندوق را به کار گیرند.

به‌کارگیری پول‌های راگد توسط صاحبانشان

- ۱ عده‌ای با دادن قرض‌الحسنه، نیاز هم‌نوعان خود را تأمین می‌کردند و با مشارکت مالی در تجارت و تولید، بخشی از سود آن فعالیت اقتصادی را به دست می‌آوردند.
- ۲ در مقابل عده‌ای هم بودند که پول‌های راگد خود را به نیازمندان یا بزرگانان متقاضی وام می‌دادند و در مقابل، مبلغی اضافه بر وام دریافت می‌کردند؛ بدون اینکه در فعالیت اقتصادی مشارکت کنند یا ضرری متحمل شوند. این عده برخلاف آموزه‌های همه‌آدیان الهی، رباخوار بودند.

خدمات مؤسسات

- ۳ در هر صورت این‌گونه مؤسسات یا بانک‌ها (چه ربوی و چه غیرربوی) علاوه بر ۱ خدمات نقل و انتقال ۲ محافظت از پول، ۳ به اعطای وام و تأمین اعتبار نیز پرداختند.

تورم

معمولاً هنگامی با تورم روبه‌رو می‌شویم و آن را احساس می‌کنیم که بخواهیم کالایی را خریداری کنیم، در چنین حالتی اگر بینیم برای کالای مورد نظر باید پول بیشتری پرداخت کنیم، متوجه حضور تورم در اقتصاد می‌شویم.

مثال: اگر در سال گذشته قیمت کالایی ۵۰۰۰۰ هزار تومان بوده و امسال این قیمت به ۷۵۰۰۰ هزار تومان برسد متوجه تورم و افزایش قیمت خواهیم شد.

نکته

اقتصاددانان افزایش در سطح عمومی قیمت‌ها را تورم می‌گویند.

نرخ تورم

نرخ تورم، درصد افزایش سالانه سطح عمومی قیمت‌هاست. اگر قیمت کالاها در امسال نسبت به سال قبل ۲۰ درصد افزایش یافته باشد؛ یعنی ما نسبت به سال قبل تورم ۲۰ درصدی داریم و این به معنای آن است که قدرت خرید پول ما ۲۰ درصد کاهش یافته؛ یعنی با یک مقدار مشخص پول (مثلاً ۵ هزار تومان) امسال ۲۰ درصد کمتر از سال قبل می‌توان کالا خریداری کرد.

پس تورم نشان می‌دهد که قدرت خرید پول چقدر کاهش یافته است.

جگونی محاسبه نرخ تورم

معمولاً برای اندازه‌گیری تورم از شاخص قیمت مصرف‌کننده (cpi) بهره می‌برند.

۱ دولت‌ها معمولاً یک سبد بازار (بسته‌ای از کالاهای گوناگون که عموم مصرف‌کنندگان احتمالاً خریداری می‌کنند مانند انواع مواد غذایی، ماشین، لباس، خدمات تفریحی و ...) در نظر می‌گیرند.

۲ سپس دولت هزینه این سبد بازار را در طول زمان رصد می‌کند. اگر قیمت این سبد طی یک دوره مشخص ۱۰ درصد افزایش یابد، cpi نیز ۱۰ درصد افزایش دارد.

۳ بعد از جمع‌آوری اطلاعات، دولت از طریق رابطه زیر شاخص cpi را محاسبه می‌کند:

$$\text{شاخص cpi برای تشکیل} = \frac{\text{هزینه سبد بازار در ماه (سال) قبل} \times 100}{\text{هزینه سبد بازار در ماه (سال) معین}}$$

در صد تغییر cpi برای یک ماه (یا یک سال) معین

تست اگر cpi در کشوری برابر با ۲۵٪ باشد و هزینه سبد بازار در سال قبل برابر با ۲۶۵۰

واحد پولی باشد، هزینه سبد بازار در سال جاری چه میزان است؟

- ۱) ۲۲۶۷/۵ (۲) ۳۵۱۸/۵ (۳) ۳۳۱۲/۵ (۴) ۲۹۶۵/۵

پاسخ برای حل این سؤال از فرمول زیر استفاده می‌شود:

$$\text{هزینه سبد بازار در سال قبل} - \text{هزینه سبد بازار در سال معین} = \text{cpi برای سال معین}$$

$$= \frac{x - 2650}{2650} = \frac{25}{100}$$

حال کافی است اعداد را به صورت ضربیدری در هم ضرب کنیم تا مجهول به دست آید:

$$(x - 2650) \times 100 = 25 \times 2650 \Rightarrow 100x - 265,000 = 66,250$$

$$100x = 265,000 + 66,250 \Rightarrow x = \frac{331,250}{100} = 3312/5$$

گزینه ۳

قیمت کشور	ابتدای سال (واحد پولی)	انتهای سال (واحد پولی)	نرخ تورم (درصد)
A	۶۰۰	۶	$\frac{1}{2}C$
B	۶	۵۸۰	دو برابر C
C	۳۲۰	۴۳۰	۳۴

تست با توجه به اطلاعات

ارائه شده پیرامون سطح عمومی

قیمت‌ها در یک سال مشخص برای

۳ کشور A، B و C سطح عمومی

قیمت‌ها در انتهای سال برای کشور

A و ابتدای سال برای کشور B، به

ترتیب چند واحد پولی است؟

- ۱) ۳۵۴ - ۷۰۲ (۲) ۳۴۵ - ۷۰۲ (۳) ۳۴۵ - ۷۲۰ (۴) ۳۵۴ - ۷۲۰

پاسخ با توجه به اینکه نرخ تورم را در کشور C به ما داده است پس با توجه به نرخ تورم کشور

C، تورم بقیه کشورها را محاسبه می‌کنیم:

$$\text{تورم کشور A} = \frac{1}{2} \times 34 = 17$$

$$\text{تورم کشور A} = \frac{17}{100} = \frac{x - 600}{600} \Rightarrow 10,200 = 100x - 60,000$$

$$100x = 60,000 + 10,200 \Rightarrow 100x = 70,200 \Rightarrow x = \frac{70,200}{100} = 702$$

حال به سراغ کشور B می‌رویم و با توجه به نرخ تورم به محاسبه قیمت در ابتدای سال می‌پردازیم:

$$\text{درصد تورم کشور B} = 2 \times 24 = 48$$

$$\text{تورم کشور B} = \frac{48}{100} = \frac{580 - y}{y} = 48y = 58,000 - 100y \Rightarrow 148y = 58,000 \Rightarrow y = \frac{58,000}{148} = 392$$

گزینه ۲

علل وجود تورم و نقش دولت

درباره علت به وجود آمدن تورم در جامعه، نظریه‌های مختلفی وجود دارد.

<p>این فزونی تقاضا بر عرضه، به صورت افزایش قیمت‌ها بروز می‌کند. در این صورت دولت برای مقابله و کنترل تورم باید میزان عرضه کالاها را افزایش دهد. دولت به دو روش می‌تواند عرضه را افزایش دهد:</p> <p>۱) ظرفیت‌های تولیدی را افزایش دهد؛ اما از آنجا که این روش معمولاً زمان‌بر است،</p> <p>۲) دولت‌ها ترجیح می‌دهند از طریق افزایش واردات، بازار را تنظیم کنند.</p>	<p>نابرابری عرضه و تقاضای کل در اقتصاد (فزونی تقاضا بر عرضه)</p>
<p>در این صورت دولت موظف است تا با کنترل میزان نقدینگی در کشور تورم را کنترل کند.</p> <p>در کشور ما، افزایش درآمدهای نفتی هرچندگاهی به افزایش ظرفیت‌های تولیدی کمک می‌کند؛ اما باعث رشد درآمدهای اقتصادی و رشد حجم نقدینگی در کشور می‌شود که تورم‌زا است.</p> <p>نوسانات نرخ ارز نیز بر ارزش پول ملی ما اثر منفی می‌گذارد و منجر به کاهش قدرت خرید پول ملی و در پی آن منجر به تورم می‌شود.</p>	<p>عدم هماهنگی افزایش نقدینگی در کشور با افزایش تولید</p>

تعریف و هدف این سیاست‌ها ← سیاست‌هایی که دولت از طریق بانک مرکزی برای مدیریت حجم نقدینگی و حفظ ارزش پول اعمال می‌کند، سیاست‌های پولی است.

۱) کاهش نقدینگی در گردش (انقباضی): زمانی که اقتصاد کشور گرفتار تورم می‌شود، برای پیشگیری از افزایش قیمت‌ها یا کاهش سرعت آن، بانک مرکزی سیاست کاهش نقدینگی یا همان کاهش حجم پول در گردش را به کار می‌گیرد.

۲) افزایش نقدینگی در گردش (انبساطی): در حالت رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش می‌یابد، معمولاً سیاست‌های انبساطی اعمال می‌شود.

زمان به کارگیری این سیاست‌ها } کاهش نقدینگی در گردش (انقباضی): تورم
 افزایش نقدینگی در گردش (انبساطی): رکود

سیاست‌های پولی
 انواع این سیاست‌ها

یکی از روش‌هایی که بانک مرکزی کشورها برای کنترل تورم و تنظیم نقدینگی در گردش به کار می‌گیرد، سیاست بازار بزا (فروش یا خرید اوراق مشارکت) است. در این روش بانک مرکزی می‌تواند با فروش اوراق مشارکت به طور مستقیم از مقدار نقدینگی در دست مردم بکاهد یا با خرید اوراق مشارکت، نقدینگی بیشتری به جامعه تزریق کند.

نکته
گاهی افراد با شنیدن کاهش نرخ تورم به اشتباه انتظار دارند که سطح عمومی قیمت‌ها کاهش یابد و به عبارتی دیگر، کالاها ارزانتر شده باشد. در حالی که این درست نیست و با توجه به تعریف تورم، وقتی می‌گوییم نرخ تورم کاهش یافته است، یعنی قیمت‌ها با سرعت کمتری رشد پیدا می‌کنند.

تورم از نظر علم اقتصاد چیست و چه زمانی با تورم زیان بار مواجه می‌شویم؟

۱

۱) افزایش سطح عمومی قیمت‌ها - زمانی که افزایش سطح عمومی قیمت‌ها بی‌نوسان و غیرمداوم باشد.

۲) افزایش قیمت‌ها - زمانی که کاهش سطح عمومی قیمت‌ها پرنوسان و مداوم بودند.

۳) افزایش سطح عمومی قیمت‌ها - زمانی که افزایش سطح عمومی قیمت‌ها پرنوسان و مداوم باشد.

۴) افزایش قیمت‌ها - زمانی که کاهش سطح عمومی قیمت‌ها بی‌نوسان و غیرمداوم است.

کدام گزینه دربارهٔ صاحبان پول‌های راكد نادرست است؟

۲

۱) عده‌ای با دادن قرض الحسنه، نیاز هم‌نوعان خود را تأمین می‌کردند.

۲) عده‌ای با مشارکت مالی در تجارت و تولید بخشی از سود آن فعالیت اقتصادی را به‌دست می‌آوردند.

۳) همهٔ این مالکان پول‌ها به نیازمندان یا بازرگانان متقاضی، وام می‌دادند و در مقابل، مبالغی اضافه بر وام دریافت نمی‌کردند.

۴) عده‌ای بدون اینکه در فعالیت اقتصادی مشارکت کنند یا ضرری متحمل شوند وام می‌دادند و سود می‌گرفتند.

عبارات کدام گزینه مبین پاسخ صحیح پرسش زیر است و جای خالی زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

۳

الف) به ترتیب پشتوانهٔ پول‌های کاغذی و فلزی کدام است؟

ب) امروزه پول‌های فلزی، کاغذی و تحریری و الکترونیکی که در دست افراد است، پشتوانه‌ای جز ..... ندارد.

۱) الف) پول‌های فلزی و شمش‌های طلا و جواهراتی که نزد صراف یا بانک بود - طلا و نقرهٔ موجود در خود پول، ب) قدرت اقتصادی کشور

۲) الف) پول‌های فلزی و شمش‌های طلا و جواهراتی که نزد صراف یا بانک بود - طلا و نقرهٔ موجود در خود پول، ب) بانک مرکزی

۳) الف) اعتبار بازرگانان و صرافان - کالاهای خاصی که قبل از آن در معادلات استفاده می‌شد، ب) قدرت اقتصادی کشور

۴) الف) اعتبار بازرگانان و صرافان - کالاهای خاصی که قبل از آن در معادلات استفاده می‌شد، ب) مجموعهٔ بانک‌ها و در رأس آن بانک مرکزی

۴

کدام گزینه منعکس‌کننده صحیح یا غلط بودن عبارات زیر است؟
 الف) محاسبه تورم باعث می‌شود تا بدانیم چرا میان آنچه از تورم احساس می‌کنیم و آنچه واقعاً در اقتصاد روی داده شباهت‌هایی وجود دارد.

ب) در ایران چای و در تبت غلات جزء کالاهای پرطرفدار بوده است.
 ج) چون افراد خودشان مبلغ چک را روی آن می‌نویسند به آن پول تحریری گفته می‌شود.
 ۱) غ - ص - ص (۲) غ - غ - ص (۳) ص - غ - غ (۴) ص - ص - غ

۵

عبارات کدام گزینه مبین پاسخ درست پرسش‌های زیر است؟
 الف) در ارتباط با نخستین اسکناس‌ها و پشتوانه آن‌ها کدام گزینه درست است؟
 ب) رونق روزافزون کار صرافیه‌ها آن‌ها را به نهادی مهم در اقتصاد مردم تبدیل کرد. این نهاد در اقتصاد اروپا چه نام دارد؟

۱) الف) عده‌ای از بازرگانان در معاملات خود به جای پرداخت سکه‌های فلزی رسیدی صادر می‌کردند که بیانگر بدهی آنان بود. این رسیدها در واقع نخستین اسکناس‌ها بود و پشتوانه آن‌ها طلا و نقره‌ای بود که نزد صرافان و بازرگانان نگهداری می‌شد. - ب) بانک
 ۲) الف) عده‌ای از بازرگانان در معاملات خود به جای پرداخت سکه‌های فلزی رسیدی صادر می‌کردند که بیانگر بدهی آنان بود. این رسیدها در واقع نخستین اسکناس‌ها بود و پشتوانه آن‌ها طلا و نقره‌ای بود که نزد صرافان و بازرگانان نگهداری می‌شد. - ب) اتحادیه صنف صرافان
 ۳) الف) بانک‌ها خدمات مختلفی را در اختیار مشتری‌ها قرار دادند از جمله آن‌ها چک بود. چک در واقع نخستین اسکناس‌ها بود و پشتوانه آن‌ها رسیدهایی بود که بازرگانان در معاملات خود صادر می‌کردند. - ب) بانک
 ۴) الف) بانک‌ها خدمات مختلفی را در اختیار مشتری‌ها قرار دادند از جمله آن‌ها چک بود. چک در واقع نخستین اسکناس‌ها بود و پشتوانه آن‌ها رسیدهایی بود که بازرگانان در معاملات خود صادر می‌کردند. - ب) اتحادیه صنف صرافان

۶

کدام گزینه جزء معایب کالاهای پرطرفدار برای معامله نیست؟
 ۱) در صورت استفاده نشدن در مدت زیاد فاسد و غیرقابل استفاده می‌شدند.
 ۲) به دلیل حجم زیاد، فضای زیادی را اشغال می‌کردند.
 ۳) تأمین جا برای محافظت از این کالاها، هزینه نگهداری آن‌ها را افزایش می‌داد.
 ۴) به خاطر کمبود کالاهای پرطرفدار در معاملات بزرگ مشکل وجود داشته است.

۷

در کشوری شاخص قیمت مصرف‌کننده در سال ۱۴۰۰، ۲۵٪ است. اگر هزینه سبد بازار در سال ۹۹، ۲۵۰۰۰ تومان باشد، هزینه سبد بازار در سال ۱۴۰۰ چقدر است؟
 ۱) ۳۱۲۵۰ (۲) ۳۲۰۰۰ (۳) ۳۱۷۵۰ (۴) ۳۳۰۰۰

۸

کدام گزینه پاسخ کاملی به سوالات زیر می‌دهد؟

(الف) پذیرفتن رسید در معاملات بر چه اساسی بود؟

(ب) پشتوانه رسیدهای صرافان چه بود؟

(ج) چرا دولت‌ها چاپ و انتشار اسکناس را به عهده گرفتند؟

۱) الف) براساس ارزش رسید صادر شده - ب) طلا و نقره‌ای که نزد بزرگانان و صرافان

نگهداری می‌شد - ج) سوءاستفاده برخی صرافان از اعتماد مردم

۲) الف) براساس اعتماد موجود بین طرفین - ب) طلا و نقره‌ای که نزد بزرگانان و صرافان

نگهداری می‌شد - ج) تعداد زیاد رسیدها که اعتبارسنجی آنها را برای مردم سخت کرده بود.

۳) الف) براساس ارزش رسید صادر شده - ب) اعتمادی که بین بزرگانان و صرافان وجود

داشته است - ج) سوءاستفاده برخی صرافان از اعتماد مردم

۴) الف) براساس اعتماد موجود بین طرفین - ب) اعتمادی که بین بزرگانان و صرافان وجود

داشته است - ج) تعداد زیاد رسیدها که اعتبارسنجی آنها را برای مردم سخت کرده بود.

کدام گزینه از لحاظ تاریخی درست بیان شده است؟

۱) قبایل آفریقایی غربی از نوعی دستبند و بلزوبند که از طلا و نقره درست شده بود، استفاده می‌کردند.

۲) بزرگ‌ترین وسیله کاغذی (اسکناس) مربوط به کشور مجارستان در سال ۱۹۴۶ است که

۱۰۰ میلیون پنگو ارزش داشت.

۳) غلات در ایران، پوست سمور در روسیه و صدف در سواحل مدیترانه از انواع کالاهایی

هستند که در گذشته مورد مبادله قرار می‌گرفتند.

۴) در قرن شانزدهم در جایی که اکنون کشور اسپانیا است، سکه‌های نقره‌ای ضرب شد که

به آن تالز می‌گفتند.

۱۰

عبارت زیر با کدام یک از وظایف پول هماهنگی دارد؟

«در صورتی که پول بتواند حفظ ارزش کند می‌توان آن را در زمانی دیگر مورد استفاده

قرار داد. این وظیفه پول در دوره ما بسیار مشهود است. خرید اقساطی و رد و بدل کردن

حواله‌های بانکی از نمونه‌های این وظیفه پول است.»

۱) وسیله پرداخت در معاملات   ۲) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش

۳) وسیله پرداخت‌های آینده   ۴) وسیله سنجش ارزش

۱۱

نقدینگی چیست و افزایش آن ناشی از چیست؟

۱) حجم پول موجود در کشور به‌علاوه شبه‌پول - ناشی از عملکرد بانک‌ها

۲) حجم پول موجود در کشور به‌علاوه شبه‌پول - ناشی از عملکرد دولت

۳) مجموع مسکوکات، اسکناس و چک‌پول در دست مردم - ناشی از عملکرد دولت

۴) مجموع مسکوکات، اسکناس و چک‌پول در دست مردم - ناشی از عملکرد سازمان‌ها

کدام گزینه مبین پاسخ درست عبارات زیر است؟

الف) رکود نتیجه ..... و ..... نتیجه رکود است.

ب) خرید اقساطی و رد و بدل کردن حواله‌های بانکی، مربوط به کدام وظیفه پول است؟
ج) افزایش نقدینگی معمولاً ناشی از ..... است و اگر افزایش نقدینگی در کشور با افزایش تولید همراه نباشد می‌تواند سبب بروز ..... شود.

د) علت اینکه به چک پول ثبتي يا تحريري مي‌گویند چیست؟

- ۱) الف) کاهش استفاده از کارگر و سرمایه - کاهش تولید / ب) وسیله پرداخت‌های آینده / ج) رفتار شتابزده مردم - رکود / د) چون بانک آن‌ها را ثبت می‌کند.
- ۲) الف) کاهش تولید - کاهش استفاده از کارگر و سرمایه / ب) وسیله سنجش ارزش / ج) عملکرد بانک‌ها - رکود / د) چون افراد خودشان مبلغ چک را روی آن می‌نویسند.
- ۳) الف) کاهش تولید - کاهش استفاده از کارگر و سرمایه / ب) وسیله پرداخت‌های آینده / ج) عملکرد بانک‌ها - تورم / د) چون افراد خودشان مبلغ چک را روی آن می‌نویسند.
- ۴) الف) کاهش استفاده از کارگر و سرمایه - کاهش تولید / ب) وسیله سنجش ارزش / ج) رفتار شتابزده مردم - رکود / د) چون بانک آن‌ها را ثبت می‌کند.

عبارات کدام گزینه مبین پاسخ درست پرسش‌های زیر است؟

الف) کدام عامل باعث شد تا دولت‌ها به ناچار چاپ و انتشار اسکناس را بر عهده بگیرند؟

ب) در ارتباط با پول تحریری عبارت کدام گزینه درست است؟

ج) اطمینانی که مردم به ارزش پول در مبادلات دارند، چه نامیده می‌شود؟

- ۱) الف) گسترش حجم معاملات و نبود امکانات صرافی‌ها، ب) بانک‌ها از طریق خلق پول تحریری توانستند از پول نقد در گردش بکاهند، ج) قدرت خرید پول
- ۲) الف) گسترش حجم معاملات و نبود امکانات صرافی‌ها، ب) ایجاد پول تحریری و استقبال مردم از آن باعث شد که شبه پول در اقتصاد شکل بگیرد، ج) قدرت خرید پول
- ۳) الف) بی‌مبالاتی و یا سوءاستفاده برخی از صرافان از اعتماد مردم و یا تعداد زیاد انواع رسیده‌ها و صرافی‌ها که آشنایی و اعتبارسنجی آن‌ها را برای مردم سخت کرده بود، ب) نام دیگر آن چک یا پول ثبتي است، ج) پشتوانه پول
- ۴) الف) بی‌مبالاتی و یا سوءاستفاده برخی از صرافان از اعتماد مردم و یا تعداد زیاد انواع رسیده‌ها و صرافی‌ها که آشنایی و اعتبارسنجی آن‌ها را برای مردم سخت کرده بود، ب) در معاملاتی که با پول تحریری انجام می‌شود در واقع پول نقد بین افراد ردوبدل می‌شود و بانک موجودی حسابی را کاهش و موجودی حساب دیگری را افزایش می‌دهد، ج) پشتوانه پول

۱۴

کدام گزینه پاسخ درستی به سؤالات زیر می‌دهد؟

- (الف) به‌طور خلاصه کسری بودجه برای دولت، در کدام گزینه به‌درستی مطرح شده است؟
- (ب) ۳ مشکل اصلی کالاهایی که به عنوان وسیله‌ای برای مبادله مورد استفاده قرار می‌گرفتند چه بود؟
- (۱) الف) یعنی هزینه‌های دولت کمتر از درآمدش بوده باشد / ب) این کالاها در طولانی‌مدت فاسد شدنی بودند - این کالاها به خاطر حجم زیاد، فضای زیادی را اشغال می‌کردند - هزینه جایی که برای این کالاها صرف می‌شد.
- (۲) الف) زمانی که هزینه‌های دولت از درآمدش بیشتر باشد / ب) این کالاها در طولانی‌مدت فاسد شدنی هستند - به دلیل حجم زیادی که داشتند، فضای زیادی را اشغال می‌کردند - هزینه‌ای که بابت فضای نگهداری این کالاها داده می‌شد.
- (۳) الف) زمانی که درآمد دولت از هزینه‌هایش بیشتر باشد / ب) غیرقابل یافت در اکثر مکان‌ها بودند - هزینه نگهداری آن‌ها بالا بود - زمانی که برای مبادله مورد استفاده قرار می‌گرفتند، با محدودیت فراوان مواجه بودند.
- (۴) الف) یعنی هزینه‌های دولت از درآمدش بیشتر بلند. / ب) غیرقابل تقسیم به واحدهای کوچک‌تر بودند - یافتن این کالاها با سختی فراوان همراه بود - غیرقابل استفاده در گذر زمان بودند.

۱۵

کدام گزینه به‌ترتیب به درستی به سؤالات زیر پاسخ می‌دهد؟

(الف) چرا به چک، پول تحریری گفته می‌شود؟

(ب) ۴ وظیفه اصلی پول کدام است؟

- (۱) الف) به دلیل اینکه افراد، خودشان مبلغ چک را روی آن می‌نویسند / ب) وسیله پرداخت در معاملات - وسیله سنجش ارزش - وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش - وسیله پرداخت‌های آینده
- (۲) الف) به خاطر چایی بودن چک‌ها که از طرف بانک صورت می‌گیرد / ب) وسیله پرداخت در معاملات - وسیله ثابت نگهداشتن ارزش - وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش - وسیله پرداخت‌های آینده
- (۳) الف) به خاطر چایی بودن چک و سفته‌هایی که از طرف بانک‌ها صورت می‌گیرد / ب) وسیله پرداخت در معاملات - وسیله سنجش ارزش - وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش - وسیله پرداخت‌های آینده
- (۴) الف) به دلیل اینکه افراد، خودشان مبلغ چک را روی آن می‌نویسند / ب) وسیله جابه‌جایی و پرداخت کالا - وسیله ثابت نگهداشتن ارزش - وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش - وسیله جلوگیری از افزایش قیمت

۱

کدام گزینه، متضمن پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر است؟
الف) یک کارآفرین موفق باید بتواند ..... و ..... را محاسبه کند و انگیزه لازم برای شروع فعالیت اقتصادی عبارت است از:

ب) کدام مورد در رابطه با اشتغال کامل نیروی کار نادرست است؟

ج) بانک‌های قرض الحسنه بانک‌هایی هستند که .....

۱) الف) هزینه‌ها و درآمدهایش - کسب سود و موفقیت / ب) یعنی نرخ بیکاری صفر است. /

ج) به ازای مدت زمان سپرده گذاری، برای مشتری امتیاز دریافت وام در نظر می‌گیرند به طوری که مقدار وام و دوره بازپرداخت آن تابع مقدار سپرده و مدت زمان سپرده گذاری است.

۲) الف) تعداد رقبای و تعداد کالای درخواستی - تولید کالا و خدمات / ب) نرخ بیکاری پایدار در

حدود ۱ تا ۲ درصد کل نیروی کار است. / ج) علاوه بر سود بر سپرده، این سپرده‌ها را برای امور عام‌المنفعه به کار می‌گیرند و آن‌ها را بدون سود از جانب تقاضا کنندگان، وام می‌دهند.

۳) الف) هزینه‌ها و درآمدهایش - تولید کالا و خدمات / ب) نرخ بیکاری پایدار در حدود ۱ تا

۲ درصد کل نیروی کار است. / ج) به ازای مدت زمان سپرده گذاری، برای مشتری امتیاز دریافت وام در نظر می‌گیرند به طوری که مقدار وام و دوره بازپرداخت آن تابع مقدار سپرده و مدت زمان سپرده گذاری است.

۴) الف) تعداد رقبای و تعداد کالای درخواستی - تولید کالا و خدمات / ب) یعنی نرخ بیکاری

صفر است. / ج) علاوه بر سود بر سپرده، این سپرده‌ها را برای امور عام‌المنفعه به کار می‌گیرند و آن‌ها را بدون سود از جانب تقاضا کنندگان، وام می‌دهند.

با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر، نتیجه عملکرد سالیانه یک بنگاه اقتصادی با ۱۵ نفر

۲

کارمند و تولید سالیانه ۲۲۰۰ دستگاه هریک به ارزش: ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال کدام است؟ ^{۹۹} نسبی

۱	اجاره‌بهای ماهیانه کارگاه تولیدی	۱۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۲	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد کارمند تولیدی و اداری	۸۵۰,۰۰۰ ریال
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه به ارزش	۱۸۵,۰۰۰,۰۰۰
۴	هزینه استهلاک سالیانه ماشین‌های تولیدی	معادل ۷۳٪ حقوق سالیانه کارمندان

۲) سود ۲,۱۲۱,۱۵۰,۰۰۰

۱) زیان ۲,۱۱۲,۱۵۰,۰۰۰

۴) سود ۲,۱۱۲,۱۰۰,۰۰۰

۳) زیان ۲,۲۱۱,۱۰۰,۰۰۰

۳

کدام گزینه به درستی پاسخگوی سؤالات زیر است؟

(الف) چه چیزی باعث شکل‌گیری واردات و صادرات در کشورهای مختلف می‌شود؟

(ب) در صورت عدم رعایت اصل مزیت نسبی و مطلق، چه اتفاقاتی رخ می‌دهد؟

(۱) الف) استفاده‌های مختلف هر کشور از منابع و همچنین داشتن سیاست‌های اقتصادی متفاوت در هر کشور / ب) منابع و سرمایه‌ها به بهترین نحو مصرف نمی‌شوند و هدر می‌روند - با تولید محصولات کمتر و بی‌کیفیت رفاه جامعه کاهش می‌یابد.

(۲) الف) اختلاف و عدم یکسان بودن کشورها از لحاظ داشتن منابع و عوامل تولید و همچنین تفاوت‌های آب و هوایی و اقلیمی / ب) منابع و سرمایه‌ها به بهترین نحو مصرف نمی‌شوند و هدر می‌روند - با تولید محصولات کمتر و بی‌کیفیت رفاه جامعه کاهش می‌یابد.

(۳) الف) استفاده‌های مختلف هر کشور از منابع و همچنین داشتن سیاست‌های اقتصادی متفاوت در هر کشور / ب) تولید محصولاتی بدون مزیت و هدر دادن سرمایه مالی - به کارگیری بی‌هوده مکان جهت تولید.

(۴) الف) اختلاف و عدم یکسان بودن کشورها از لحاظ داشتن منابع و عوامل تولید و همچنین تفاوت‌های آب و هوایی و اقلیمی / ب) تولید محصولاتی بدون مزیت و هدر دادن سرمایه مالی - به کارگیری بی‌هوده مکان جهت تولید.

۴

زمانی که درآمد مردم برای به‌دست آوردن دهک‌ها، قابل ثبت نیست، اقتصاددان‌ها چه اقدامی می‌کنند؟

(۱) میزان ارزش افزوده‌هایی را که بنگاه‌ها ایجاد کرده‌اند محاسبه می‌کنند.

(۲) به میزان درآمد خائوارها توجه می‌کنند.

(۳) برای به‌دست آوردن اختلاف درآمدی، اختلاف هزینه‌ای را محاسبه می‌کنند.

(۴) از شاخص دهک‌ها استفاده نمی‌کنند و با شاخصی دیگر میزان توزیع درآمد را می‌سنجند.

۵

کدام گزینه جاهای خالی زیر را به‌صورت درستی پر می‌کند؟

(الف) با کاهش تولید و پدید آمدن .....، کارگران کمتری هم مورد نیاز است.

(ب) منظور از مالیات بر ارزش افزوده، مالیاتی است که از تفاوت بین کالا و خدمات .....

با ارزش کالا و خدمات خریداری شده در دوره‌ای مشخص گرفته می‌شود.

(ج) خمس و زکات از ..... اسلام هستند.

(۱) الف) رکود - ب) تقاضا شده - ج) مستحبات

(۲) الف) تورم - ب) عرضه شده - ج) مستحبات

(۳) الف) تورم - ب) تقاضا شده - ج) واجبات

(۴) الف) رکود - ب) عرضه شده - ج) واجبات

۶

پاسخ درست و کامل سوالات زیر در کدام گزینه، مطرح شده است؟

(الف) پیشرفت اقتصادی کشور دارای مؤلفه‌هایی است که می‌توان مهم‌ترین آن‌ها را شامل ..... و ..... دانست.

(ب) خطر یا حادثه بد به وضعیتی اطلاق می‌شود که .....

(ج) در ادبیات اقتصادی، به وضعیتی که فرد نسبت به بقیه در مرتبه‌ای پایین‌تر قرار دارد چه می‌گویند؟

(د) مالیات بر ارزش افزوده نوعی مالیات بر ..... است که ..... را از پرداخت مالیات .....

(ه) اگر در معنای واژه مصرف دقیق شویم، درمی‌یابیم که مصرف، به معنای ..... نیز به کار می‌رود.

(۱) (الف) رشد اقتصادی، شاخص‌های توسعه انسانی و شاخص توزیع عادلانه درآمد / (ب) شرایط

ایجاد خسارت به اشخاص یا اموال را فراهم می‌آورد / (ج) فقیر نسبی / (د) فروش چندمرحله‌ای -

کالاها و خدمات واسطه‌ای - معاف می‌کند / (ه) تغییر و تبدیل چیزی به چیز دیگر

(۲) (الف) توسعه اقتصادی، شاخص‌های توسعه انسانی و شاخص توزیع عادلانه درآمد /

(ب) اقلیت افراد در آن احساس خطر و ضرر می‌کنند. / (ج) فقیر مطلق / (د) فروش چندمرحله‌ای -

کالاها و خدمات نهایی - معاف نمی‌کند / (ه) بلااستفاده گذاشتن یک چیز

(۳) (الف) رشد اقتصادی، شاخص‌های میزان کل صادرات و شاخص میزان درآمد افراد /

(ب) اقلیت افراد در آن احساس خطر و ضرر می‌کنند. / (ج) فقیر نسبی / (د) فروش

دو مرحله‌ای - کالاها و خدمات نهایی - معاف می‌کند / (ه) بلااستفاده گذاشتن یک چیز

(۴) (الف) توسعه اقتصادی، شاخص‌های توسعه انسانی و شاخص توزیع عادلانه ثروت / (ب) شرایط

ایجاد خسارت به اشخاص یا اموال را فراهم می‌آورد / (ج) فقیر مطلق / (د) فروش دو مرحله‌ای -

کالاها و خدمات واسطه‌ای - معاف نمی‌کند / (ه) تغییر و تبدیل چیزی به چیز دیگر

در یک کشور فرضی، تعداد افراد شاغل بالای ۱۵ سال ۲۶۰۰ نفر و تعداد افراد جویای کار

بالای ۱۵ سال که کاری ندارند، نیز ۱۹۰۰ نفر هستند. با توجه به این اطلاعات:

(الف) نرخ بیکاری در این کشور چقدر است؟

(ب) حداقل چند نفر در این کشور باید شاغل شوند تا نرخ بیکاری برابر با ۲۰ درصد شود؟

(ج) جمعیت فعال این کشور چقدر است؟

(۱) (الف) ۴۲ درصد (ب) ۱۵۰۰ (ج) ۵۴۰۰

(۲) (الف) ۲۴ درصد (ب) ۱۵۰۰ (ج) ۴۵۰۰

(۳) (الف) ۴۲ درصد (ب) ۱۰۰۰ (ج) ۴۵۰۰

(۴) (الف) ۲۴ درصد (ب) ۱۰۰۰ (ج) ۵۴۰۰

۷

۸

پاسخ درست و کامل سؤالات زیر در کدام گزینه، مطرح شده است؟
 الف) برای عبور از مشکلات اقتصادی و آسیب‌هایی که در دوران کنونی اقتصاد ملی ایران را تهدید می‌کند، چه عاملی ضروری است؟

ب) نخستین کار برای راه‌اندازی یک کسب و کار کدام است؟
 ج) کارآفرین ..... است و در هر کسب و کاری، ..... میزان کارآفرینی را نشان می‌دهد.
 د) در بازار انحصاری فروش، فروشنده ..... و خریدار ..... است. شرکت توانیر به دلیل ..... و شرکت‌های خودروساز به دلایل ..... انحصارگر در فروش کالاهای خود به شمار می‌روند.

۱) الف) دور زدن تحریم‌ها و تکیه بر توان داخلی همراه با خلق مزیت‌های جدید اقتصادی /

ب) سنجیدن شرایط بازار / ج) نوآور و متخصص - تخصص ضرب در خطرپذیری /

د) قیمت‌پذیر - قیمت‌گذار - قانونی - طبیعی

۲) الف) مقاومت‌سازی اقتصاد و مصونیت‌بخشی به آن در برابر فشارها و تکانه‌های خارجی /

ب) کسب مجوز / ج) نوآور و ریسک‌پذیر - نوآوری ضرب در خطرپذیری / د) قیمت‌گذار -

قیمت‌پذیر - طبیعی - قانونی

۳) الف) دور زدن تحریم‌ها و تکیه بر توان داخلی همراه با خلق مزیت‌های جدید اقتصادی /

ب) سنجیدن شرایط بازار / ج) ریسک‌پذیر و متخصص - تخصص ضرب در خطرپذیری /

د) قیمت‌پذیر - قیمت‌گذار - قانونی - طبیعی

۴) الف) مقاومت‌سازی اقتصاد و مصونیت‌بخشی به آن در برابر فشارها و تکانه‌های خارجی /

ب) کسب مجوز / ج) متخصص و ریسک‌پذیر - ریسک‌پذیری ضرب در نوآوری /

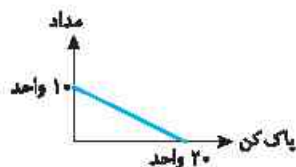
د) قیمت‌گذار - قیمت‌پذیر - طبیعی - قانونی

۹

یک کشاورز، گندم‌های کاشته شده خود را به قیمت کیلویی ۱۲,۰۰۰ تومان به دولت می‌فروشد. دولت نیز این گندم‌ها را به کارخانه تولید آرد به کارخانه تولید آرد به قیمت کیلویی ۱۵,۰۰۰ تومان می‌فروشد. کارخانه‌های تولید آرد، آردها را به نانواپی‌ها به قیمت کیلویی ۱۷,۰۰۰ تومان می‌فروشند و در نهایت نانواپی‌ها، این آردها را به صورت نان، به مردم می‌فروشند. اگر نرخ

VAT، ۱۰٪ باشد، مالیات بر ارزش افزوده کدام است؟

۱) ۱,۲۰۰ (۲) ۱,۷۰۰ (۳) ۵۰۰ (۴) ۱,۵۰۰

با توجه به اصل قید بودجه بیان کنید:

اگر دارایی ما ۴۰ هزار تومان باشد و بخواهیم تمامی دارایی خود را خرج کنیم در صورت داشتن ۲ محصول مداد به قیمت ۴۰۰۰ تومان و پاک‌کن به قیمت ۲۰۰۰ تومان، کدام گزینه برای خرج این دارایی مناسب‌تر می‌باشد؟

- ۱) خرید ۷ مداد + ۴ پاک‌کن
 ۲) خرید ۳ مداد + ۸ پاک‌کن
 ۳) خرید ۵ مداد + ۱۰ پاک‌کن
 ۴) خرید ۴ مداد + ۵ پاک‌کن

۱۰

هریک از کالاها و خدمات زیر در چه نوع بازاری باید خرید و فروش شود و یا مورد معامله

۱۱

قرار گیرد؟

الف) تابلوهای نقاشی استاد فرشچیان

ب) فروش جواهرات سلطنتی در انگلستان

ج) رنگ زدن ساختمان‌های شهرداری در شهر کرمان

۱) الف) مزایده ب) مناقصه ج) انحصاری ۲) الف) مزایده ب) مزایده ج) رقابتی

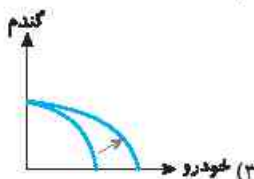
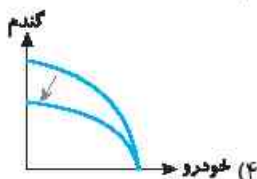
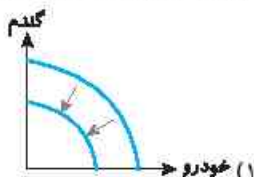
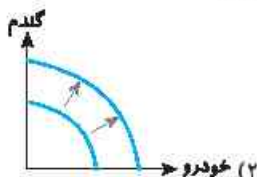
۳) الف) مزایده ب) مزایده ج) مناقصه ۴) الف) مناقصه ب) مناقصه ج) مزایده

در یک جامعه فرضی، دو کالای اصلی یعنی خودرو و گندم تولید می‌شود. اگر در طی یک

۱۲

رخداد اقتصادی، تولید خودرو از لحاظ کمی و کیفی با پیشرفت مواجه شود، نمودار این

رویداد، کدام یک از گزینه‌های زیر می‌تواند باشد؟

درست یا نادرست بودن عبارات زیر در کدام گزینه مشخص شده است؟

۱۳

● از آنجایی که در مبادلاتی که با چک انجام می‌شود پول نقدی جابه‌جا نمی‌شود، به آن پول

ثبتی یا تحریری می‌گویند.

● هنگامی که کشور A نسبت به D یک کالا را با هزینه کمتری تولید می‌کند، یعنی

در آن کالا مزیت نسبی دارد.

● یکی از مزایای شرکت‌های تعاونی، مسئولیت محدود سهامداران است.

● بهترین شیوه برای تعامل قدرتمند با دیگر کشورها، انتخاب بهینه بین بهره‌برداری از

مزیت‌های مطلق یا نسبی و یا خلق مزیت‌های جدید است.

۲) ص - غ - غ - ص

۱) غ - ص - غ - ص

۴) ص - غ - ص - غ

۳) غ - ص - غ - غ

۱۴

به ترتیب هریک از عبارات زیر بیانگر کدام یک از وظیفه‌های پول هستند؟

الف) نقش اصلی پول، آسان‌سازی مبادلات است.

ب) رد و بدل کردن حواله‌های بانکی و یا خرید اقساطی این نقش پول را نشان می‌دهند.

ج) فرد همواره باید مقداری پول را برای رفع نیازهای آینده، نزد خود نگاه‌داری کند.

۱) الف) وسیله سنجش ارزش - ب) وسیله پرداخت‌های آینده - ج) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش

۲) الف) وسیله پرداخت در مبادلات - ب) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش - ج) وسیله

پرداخت‌های آینده

۳) الف) وسیله سنجش ارزش - ب) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش - ج) وسیله پرداخت‌های آینده

۴) الف) وسیله پرداخت در مبادلات - ب) وسیله پرداخت‌های آینده - ج) وسیله پس‌انداز

و حفظ ارزش

۱۵

اطلاعات مندرج در جدول زیر مربوط به یک کشور فرضی در سه سال پیاپی است. در صورتی که

میزان تورم در سال دوم و سوم به ترتیب: ۳۸۷ و ۱۰۲۰ هزار میلیارد باشد، در این صورت: تستی ۹۹

سال			تولید کل
۱۳۷۳	۱۳۷۲	۱۳۷۱	
۴	۵۰۳۴	۳۹۰۰	ارزش تولید کل به قیمت جاری
۸۳۹۰	۴	۳۹۰۰	ارزش تولید کل به قیمت ثابت

الف) ارزش تولید کل در سال دوم و سوم، کدام است؟

ب) مقدار افزایش تولید کل در سال دوم و سوم، کدام است؟

(سال پایه = سال ۱۳۷۱)

۱) الف) ۴۶۴۷ - ۹۴۱۰ ب) ۷۴۷ - ۴۴۹۰

۲) الف) ۵۴۲۱ - ۹۴۱۰ ب) ۱۵۲۱ - ۴۴۹۰

۳) الف) ۴۶۴۷ - ۷۳۷۰ ب) ۷۴۷ - ۳۴۷۰

۴) الف) ۵۴۲۱ - ۷۳۷۰ ب) ۱۵۲۱ - ۳۴۷۰

۴ **۲** مورد (ج) صحیح است.
مورد (الف): محاسبه تورم باعث می‌شود تا بدانیم چرا میان آنچه از تورم احساس می‌کنیم و آنچه واقعاً در اقتصاد روی داده است، تفاوت‌هایی وجود دارد.
مورد (ب): در ایران غلات و در تبت چای جزء کالاهای پرطرفدار بوده است.

۵ **۱** **مورد (الف):** عده‌ای از بازرگانان در معاملات خود به جای پرداخت سکه‌های فلزی، رسیدی صادر می‌کردند که بیانگر بدهی آنان بود. این رسیدها در واقع نخستین اسکناس‌ها بود و پشتوانه آن‌ها طلا و نقره‌ای بود که نزد صرافان و بازرگانان نگهداری می‌شد.

مورد (ب): رونق روزافزون کار صرافانی‌ها آن‌ها را به نهادی مهم در اقتصاد مردم تبدیل کرد. نام این نهاد در اقتصاد اروپا بانک بود.

۶ **۴** اینکه به خاطر کمبود کالاهای پرطرفدار در معاملات بزرگ، مشکل وجود داشته باشد جزء معایب کالاهای پرطرفدار برای معامله نیست.

۱۴۰۰ در سال cpi

هزینه سبذ بازار - هزینه سبذ بازار
 در سال ۹۹ در سال ۱۴۰۰

$$= \frac{\text{هزینه سبذ بازار}}{x_{100}}$$
 در سال ۹۹

$$\Rightarrow \frac{25}{100} = \frac{x-2500}{2500} \Rightarrow \frac{1}{4} = \frac{x-2500}{2500}$$

$$\Rightarrow 4x-10000=2500 \Rightarrow 4x=12500$$

$$\Rightarrow x=3125$$

هزینه سبذ بازار در سال ۱۴۰۰ = ۳۱۲۵

۸ **۲** **مورد (الف):** عده‌ای از بازرگانان در معاملات خود به جای پرداخت سکه‌های فلزی، رسیدی صادر می‌کردند که بیانگر بدهی آنان بود. طرف مقابل هم براساس اعتمادی که داشت این رسید را می‌پذیرفت.

۱۴ **۴** جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیشتر = نرخ بیکاری × ۱۰۰
 جمعیت فعال ۱۵ ساله و بیشتر

$$\frac{1}{100} = \frac{60000}{x} \Rightarrow 100x = 60000$$

جمعیت فعال نفر = ۶۰۰,۰۰۰

جمعیت بیکار - جمعیت فعال = جمعیت شاغل
 جمعیت شاغل = ۶۰۰,۰۰۰ - ۵۴۰,۰۰۰ = ۶۰,۰۰۰
نکته: تعداد جمعیت غیرفعال داده‌ی اضافی و بی‌استفاده و برای گمراه کردن بود.

۱۵ **۴** گزینه‌های (۱) الی (۳)، بیانگر دلایلی است که باعث می‌شود مردم مطابق آن‌ها بر این فرض باشند که تعداد بیکاران از آمار داده شده بیشتر است. تنها دلیلی که در گزینه‌های (۱) الی (۳) نمی‌باشد به شرح ذیل است:

«طبق تعریف کسانی را که از جست‌وجوی شغل دلسرد شده‌اند بیکار محسوب نمی‌کنند.»

پاسخ آزمون ۱۲

۱ **۳** تورم از نظر علم اقتصاد، افزایش سطح عمومی قیمت‌هاست. وقتی این افزایش در سطح قیمت‌ها بی‌رویه، پرنوسان و مداوم باشد با تورم زیان‌بار روبه‌رو هستیم.

۲ **۳** عده‌ای به نیازمندان یا بازرگانان متقاضی وام می‌دادند و در مقابل مبلغی اضافه بر وام دریافت می‌کردند.

۳ **۱** **مورد (الف):** زمانی که بول فلزی (طلا و نقره) رایج بود، پشتوانه بول همان طلا و نقره موجود در خود بول بود. پشتوانه بول کاغذی هم بول‌های فلزی و شمش‌های طلا و جواهراتی بود که نزد صراف یا بانک بود.

مورد (ب): امروزه بول‌های فلزی، کاغذی، تحریری و الکترونیکی که در دست افراد است، پشتوانه‌ای جز قدرت اقتصادی کشور ندارد.

مورد (ج): سازوکار ایجاد نقدینگی یاد ر واقع چگونگی افزایش نقدینگی در کشور، سازوکار نسبتاً پیچیده‌ای است که نمی‌خواهیم در اینجا وارد جزئیات آن شویم؛ اما بد نیست بدانید که افزایش نقدینگی معمولاً ناشی از عملکرد بانک‌هاست. **مورد (د):** چون افراد خودشان مبلغ چک را روی آن می‌نویسند، به آن «پول تحریری» یا «ثبتی» گفته می‌شود.

۱۳. ۳. مورد (الف): بی‌مبالاتی یا سوءاستفاده برخی از صرافان از اعتماد مردم و با تعداد زیاد انواع رسیده‌ها و صرافی‌ها که آشنایی و اعتبارسنجی آن‌ها را برای مردم سخت کرده بود، موجب شد تا دولت‌ها برای جلوگیری از بروز این گونه مشکلات به ناچار چاپ و انتشار اسکناس را بر عهده گیرند. **مورد (ب):** در معاملاتی که با پول تحریری (چک) انجام می‌شود، در واقع پول نقد بین افراد رد و بدل نمی‌شود و بانک موجودی حسابی را کاهش و موجودی حساب دیگری را افزایش می‌دهد. **مورد (ج):** اطمینانی که مردم به ارزش پول در مبادلات دارند، پشتوانه پول به شمار می‌رود.

۱۴. ۲. مورد (الف): کسری بودجه دولت یعنی زمانی که هزینه‌های دولت از درآمد آن بیشتر شده باشد که تفاضل این دو باعث می‌شود دولت با کسری بودجه مواجه شود. **مورد (ب):** ۳ مشکل اصلی کالاهایی که وسیله‌ای برای مبادله بودند عبارتند از: ۱- این کالاها در صورتی که به مدت زیادی استفاده نشوند، فاسدشدنی هستند. ۲- به خاطر حجم زیادی که دارند، فضای زیادی را اشغال می‌کنند. ۳- تأمین جا برای نگهداری از این کالاها، هزینه نگهداری از این کالاها را افزایش می‌داد.

۱۵. ۱. مورد (الف): چون افراد خودشان مبلغ چک را روی آن می‌نویسند، به آن پول تحریری یا ثبتی نیز گفته می‌شود. **مورد (ب):** ۴ وظیفه پول: ۱- وسیله پرداخت در معاملات ۲- وسیله سنجش ارزش ۳- وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش ۴- وسیله پرداخت‌های آینده

مورد (ب): این رسیده‌ها در واقع نخستین اسکناس‌ها بودند که پشتوانه آن‌ها طلا و نقره‌ای بود که نزد صرافان و بازرگانان نگهداری می‌شد.

مورد (ج): بی‌مبالاتی یا سوءاستفاده برخی از صرافان از اعتماد مردم با تعداد زیاد انواع رسیده‌ها و صرافی‌ها، که آشنایی و اعتبارسنجی آن‌ها را برای مردم سخت کرده بود، موجب شد تا دولت‌ها برای جلوگیری از بروز این گونه مشکلات به ناچار چاپ و انتشار اسکناس را بر عهده گیرند.

۹. ۲. بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه (۱): قبایل آفریقای غربی از نوعی دستبند و بازوبند که از مس و برنز درست شده بود، استفاده می‌کردند. **گزینه (۲):** غلات در ایران، پوست سمور در روسیه و صدف در هندوستان از انواع کالاهایی هستند که در گذشته مورد مبادله قرار می‌گرفته‌اند. **گزینه (۳):** در قرن شانزدهم در جلی که اکنون کشور چک اسلواکی قرار دارد، سکه‌ای نقره‌ای ضرب شد که به آن تالر می‌گفتند.

۱۰. ۳. پول وسیله‌ای برای پرداخت‌ها در آینده است. این وظیفه پول زمانی کارکرد خود را به درستی نشان می‌دهد که بتواند ارزش خود را حفظ کند. امروزه بسیاری از مبادلات تجاری در مقابل پرداخت‌هایی در آینده صورت می‌گیرد که این امر باعث می‌شود این وظیفه پول امروزه بسیار مشهود باشد.

۱۱. ۱. کل حجم پول موجود در کشور به علاوه شبه پول نقدینگی آن کشور به شمار می‌رود. افزایش نقدینگی معمولاً ناشی از عملکرد بانک‌ها است.

۱۲. ۳. مورد (الف): کاهش تولید منجر به رکود و رکود منتج به کاهش استفاده از کارگر و سرمایه می‌شود. **مورد (ب):** پول در صورتی می‌تواند وسیله مناسبی برای پرداخت آینده باشد که ارزش خود را حفظ کند. امروزه بیشتر معاملات تجاری در مقابل پرداخت‌های آینده صورت می‌گیرد که خرید اقساطی و رد و بدل کردن حواله‌های بانکی نیز از همین نوع است. **نکته:** این وظیفه در روزگار ما کاملاً محسوس است.

۱۵. مورد (ب):

ارزش ماشین آلات = تولید ناخالص داخلی
 ارزش خدمات + ارزش پوشاک + ارزش مواد غذایی +
 ارزش تولید خارجیان مقیم کشور +
 $150 + (\frac{1}{4} \times 44) + 44$ = تولید ناخالص داخلی
 میلیارد ریال ۲۰۵ =

مورد (الف):

هزینه استهلاك - تولید ناخالص داخلی = تولید ناخالص داخلی
 $205 - (\frac{2}{3} \times 45) = 205 - 30$
 تولید ناخالص داخلی
 میلیارد ریال ۱۷۵ =
 تولید ناخالص داخلی = تولید ناخالص داخلی سرانه
 جمعیت کشور
 $\frac{175}{35} = 5$ میلیارد ریال =

پاسخ آزمون ۲۳

۱. مورد (الف):

یک کارآفرین موفق برای انتخاب صحیح و درست، باید هزینه‌ها و درآمدهایش را محاسبه کند. با اینکه احتمال از بین رفتن و شکست یک کسب‌وکار وجود دارد، احتمال موفقیت و سودآوری آن هم کم نیست و این انگیزه لازم برای شروع فعالیت اقتصادی و پذیرش خطرات آن توسط کارآفرینان را همواره زنده نگه می‌دارد. مورد (ب): اشتغال کامل نیروی کار به معنای صفر بودن نرخ بیکاری نیست زیرا هیچ‌گاه این نرخ صفر نمی‌شود. همچنین اشتغال کامل به این معناست که هر کسی که به دنبال کار است از ساعات کاری که به آن نیاز دارند را با «دستمزدهای متصفانه» برخوردار باشند.

مورد (ج): برخی بانک‌ها به سپرده‌های پس‌انداز سودی نمی‌دهند؛ بلکه به ازای مدت زمان سپرده‌گذاری، برای مشتری امتیاز دریافت وام در نظر می‌گیرند. به طوری که مقدار وام و دوره بازپرداخت آن تابع مقدار سپرده و مدت زمان سپرده‌گذاری است؛ به این بانک‌ها، بانک‌های قرض الحسنه گفته می‌شود.

۲. مورد (الف):

$2,200 \times 1,200,000 = 2,640,000,000$ ریال
 $12 \times 1,200,000,000 = 14,400,000,000$ ریال
 $15 \times 1,500,000,000 = 22,500,000,000$ ریال
 هزینه استهلاك سالانه ماشین‌های تولیدی
 $\frac{22,500,000,000 \times 3}{100} = 675,000,000$ ریال
 $2,640,000,000 + 14,400,000,000 + 675,000,000 = 17,715,000,000$ ریال
 $17,715,000,000 - 675,000,000 = 17,040,000,000$ ریال
 $\frac{17,040,000,000}{3} = 5,680,000,000$ ریال

۳. مورد (الف):

۲ دلیل اصلی باعث پدید آمدن پایه‌های بده - بستان و شکل‌گیری واردات و صادرات می‌شود: (۱) یکسان نبودن منابع و عوامل تولید در کشورها (۲) یکسان نبودن کشورها از نظر دسترسی به فناوری یا تفاوت اقلیمی و آب و هوایی مورد (ب): عدم رعایت اصل مزیت نسبی و مطلق باعث می‌شود که (۱) منابع و سرمایه‌ها به بهترین نحو مصرف نشوند و هدر روند. (۲) با تولید محصولات کمتر و بی کیفیت، رفاه جامعه کاهش می‌یابد.